

บันทึก

เรื่อง ขอรื้อเกี่ยวกับการจดทะเบียนพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครตามมาตรา ๑๒๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (กรณีผู้เริ่มการจัดตั้งพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครซึ่งมีชีวิตเหลืออยู่เพียง ๑ คน จะร่วมกับสมาชิกของสมาคมอีก ๒ คน หรือจะให้สมาชิกของสมาคมคนอื่นจำนวน ๓ คน ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนพุทธสมาคมจังหวัดสกลนคร โดยใช้หลักฐานใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยวัฒนธรรมแห่งชาติที่ได้รับไว้แต่เดิม ได้หรือไม่)

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๑๓๐๔/๕๐๑๖ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๒๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้รับหนังสือหรือจากพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครในปัญหาข้อกฎหมายว่า เมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๐ พ.ต.อ.เนือง ราชะนาค กับพวก รวม ๓ คน ได้ยื่นเรื่องราวขออนุญาตจัดตั้งพุทธสมาคมจังหวัดสกลนคร สภาวัฒนธรรมแห่งชาติได้อนุญาตให้จัดตั้งตามใบอนุญาตเลขที่ ต.๖๓/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๐ที่ออกให้ตามมาตรา ๑๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๕ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖ซึ่งผู้เริ่มการจะต้องนำใบอนุญาตดังกล่าวไปจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครต่อไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๗๕^๒อย่างไรก็ดีผู้เริ่มการทั้ง ๓ คน เข้าใจว่าขั้นตอนการจัดตั้งสมาคมตามกฎหมายสิ้นสุดเพียงนั้น และได้ดำเนินการพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครเรื่อยมาโดยมิได้จดทะเบียนแต่ประการใดต่อมา เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๕ ได้มีคณะบุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นกรรมการดำเนินการพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครได้ยื่นคำร้องต่อจังหวัดสกลนครของจดทะเบียนพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครโดยนำใบอนุญาตให้จัดตั้งเลขที่ ต.๖๓/๒๕๐๐ ไปจดทะเบียนจังหวัดสกลนครพิจารณาแล้วได้ยกคำร้อง โดยอ้างว่า เนื่องจากผู้ร้องขออนุญาตจัดตั้งพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๐ ซึ่งเดิมมีจำนวน ๓ คน ปัจจุบันได้เสียชีวิตเหลือเพียง ๑ คน การขอจดทะเบียนสมาคมจึงไม่เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๗๗^๓ซึ่ง

^๑มาตรา ๑๔ สมาคม หรือองค์การใด ซึ่งมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับงานของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ไม่ว่าจะได้ตั้งอยู่ก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม ต้องได้รับอนุญาตจากสภาวัฒนธรรมแห่งชาติก่อน จึงจะดำเนินการจัดตั้งตามกฎหมายหรือดำรงอยู่ต่อไปได้ และเมื่อได้ตั้งขึ้นหรือดำรงอยู่แล้ว ให้อยู่ในความควบคุมของสภานี้ สมาคมหรือองค์การที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ดำรงอยู่ต่อไป ให้เลิกและหยุดดำเนินการทันที อนึ่ง ถ้าสภาวัฒนธรรมแห่งชาติพิจารณาเห็นสมควรจะสั่งเพิกถอนการอนุญาตที่ให้ไว้แก่สมาคม หรือองค์การใดก็ได้ สมาคมหรือองค์การเช่นนั้นจักต้องเลิกและหยุดดำเนินการทันทีดุจกัน

^๒มาตรา ๑๒๗๕ บรรดาสมาคมต้องมีข้อบังคับ และต้องจดทะเบียน

^๓มาตรา ๑๒๗๗ การขอจดทะเบียนสมาคมนั้น ต้องทำเป็นหนังสือและต้องมีสมาชิกของ

ต้องมีสมาชิกของสมาคมลงลายมือชื่อไม่น้อยกว่า ๓ คน จึงจะจดทะเบียนได้ ดังนั้นพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครจึงมีหนังสือหรือสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเกี่ยวกับปัญหานี้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญ จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า

๑. ตามข้อเท็จจริงข้างต้น ผู้เริ่มการซึ่งเหลือเพียง ๑ คน จะร่วมกับสมาชิกของพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครอีก ๒ คน ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครโดยใช้หลักฐานใบอนุญาตจากสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่ ต.๖๓/๒๕๐๐ ได้หรือไม่

๒. สมาชิกของพุทธสมาคมจังหวัดสกลนคร จำนวน ๓ คน ซึ่งมีได้เป็นผู้ร้องขออนุญาตจัดตั้งพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครต่อสภาวัฒนธรรมแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ จะยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมาคมต่อจังหวัดสกลนครได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจและกรมการปกครอง) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ) แล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. สำหรับปัญหาประการแรกที่ว่า ผู้เริ่มการซึ่งเหลือเพียง ๑ คนจากจำนวนผู้เริ่มการ ๓ คน ซึ่งยื่นคำร้องขอรับอนุญาตจัดตั้งพุทธสมาคมจังหวัดสกลนคร และได้รับอนุญาตจากสภาวัฒนธรรมแห่งชาติให้จัดตั้งตามใบอนุญาตเลขที่ ต.๖๓/๒๕๐๐ จะร่วมกับสมาชิกของพุทธสมาคม ฯ อีก ๒ คน ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครโดยใช้หลักฐานใบอนุญาตเลขที่ ต.๖๓/๒๕๐๐ ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๑๒๗^๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับก่อนพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๕ และยังใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน บัญญัติแต่เพียงว่า การขอจดทะเบียนสมัคมนั้นต้องทำเป็นหนังสือและต้องมีสมาชิกของสมาคมลงลายมือชื่อไม่น้อยกว่าสามคน กับต้องมีข้อบังคับของสมาคมส่งไปด้วยสามฉบับ ทั้งนี้ โดยมีได้มีเงื่อนไขกำหนดว่าสมาชิกของสมาคมดังกล่าวจะต้องเป็นผู้เริ่มการคนเดิมซึ่งยื่นคำร้องขอรับอนุญาตจัดตั้งสมาคมตามมาตรา ๑๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ ฯลฯ ดังนั้น ผู้เริ่มการคนเดิมซึ่งเหลือเพียง ๑ คน อาจร่วมกับสมาชิกของสมาคมอีก ๒ คน ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ ส่วนที่จะใช้หลักฐานใบอนุญาตฉบับเดิมประกอบกับหลักฐานอื่นที่จำเป็นได้หรือไม่เพียงใดหรือมีข้อที่จะต้องตรวจสอบเพิ่มเติมตามกฎหมายหรือระเบียบวิธีปฏิบัติประการใด เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและนายทะเบียนก็ต้องดำเนินการตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบวิธีปฏิบัติต่อไป

๒. สำหรับปัญหาประการที่สอง เห็นว่า สมาชิกของพุทธสมาคมจังหวัดสกลนคร

สมาคมลงลายมือชื่อไม่น้อยกว่าสามคน กับต้องมีข้อบังคับของสมาคมส่งไปด้วยสามฉบับ

๔โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓) หน้า ๒

๕โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑) หน้า ๑

จำนวน ๓ คน ซึ่งมีได้เป็นผู้ร้องขออนุญาตจัดตั้งพุทธสมาคมจังหวัดสกลนครต่อสภาวัฒนธรรมแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๐ อาจยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมาคมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และใช้หลักฐานใบอนุญาตฉบับเดิมประกอบกับหลักฐานอื่นที่จำเป็นได้ ด้วยเหตุผลทำนองเดียวกับในปัญหาประการแรก แต่ถ้ามีข้อที่จะต้องตรวจสอบเพิ่มเติมตามกฎหมายหรือระเบียบวิธีปฏิบัติประการใด เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและนายทะเบียนก็ต้องดำเนินการตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบวิธีปฏิบัติต่อไป

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการ ฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๒๗